

Ühtse patendi pakett

Euroopa atraktiivsemaks muutmine
innovatsiooni ja investorite jaoks

Ühtse patendi süsteem

suurendab Euroopa konkurentsivõimet, täiendades ja tugevdades olemasolevat Euroopa tsentraliseeritud patendide väljaandmise süsteemi. Koos ühtse patendikohtuga tagab see kasutajatele kulutõhusa patendikaitse ja vaidluste lahendamise võimaluse kogu Euroopas ning stimuleerib seega teadus- ja arendustegevust ning investeringuid eesliinitehnoloogiasse. Need on olulised sammud ELi ühtse tehnoloogiaturu loomisel.

Euroopa Patendiamet ja killustatud patendisüsteem pärast patendi väljaandmist Euroopas

Euroopa Patendiamet (EPO) toetab innovatsiooni, konkurentsivõimet ja majanduskasvu kogu Euroopas. Euroopa Patendiamet ei ole ELi institutsioon, vaid eraldiseisev valitsustevaheline institutsioon, mis on loodud Euroopa patendikonventsiooni alusel.

Euroopa Patendiamet uurib ja annab tsentraalselt välja Euroopa patente 39 Euroopa patendikonventsiooni osalisriigile, mis ei hõlma mitte ainult kõiki ELi liikmesriike, vaid ka paljusid mitte-liikmesriike. See säästab leiutajate kulusid, mis kaasnevad paralleelsete patenditaotlustega riiklikes patendiametites, tagades samal ajal patentide kvaliteedi.

Euroopa patent ei ole siiski ühtne õigus, vaid riiklike patentide kogum, mis tähendab, et see tuleb eraldi kinnitada ja säilitada igas riigis, kus see jõustub. See protsess võib olla tülikas ja kulukas, kuna patendidokumendid tuleb tõlkida teistesse keeltesse, riiklikud kontrolli- ja pikendamislõivud tuleb maksta eraldi ning kohalike advokaatide ja teenusepakkujate palkamise kulud eri riikides suurenevad.

See protsess võib olla tülikas ja kallis, tuleb tasuda lõive ja eri riikides lisanduvad kulud.

Ühtne patent: lihtsam ja laiem patendikaitse soodsama hinnaga

Ühtne patent kõrvaldab need puudused, võimaldades leiutajatel saada ühtne patendikaitse kogu süsteemis osalevate ELi liikmesriikide territooriumil lihtsamalt ja odavamalt.

Euroopa Patendiametis aset leidvat tsentraliseeritud patendieelset menetlust täiendab nüüd tsentraliseeritud patendijärgne menetlus – selle asemel, et kinnitada oma Euroopa patent mitmes riigis eraldi, võivad omanikud nüüd saada ühtse patendi, esitades ühe taotluse Euroopa Patendiametile, mis tegutseb kontaktpunktina ja vastutab ka ühtse patendi ja sellega seotud lõivude tsentraliseeritud haldamise eest. See vähendab oluliselt bürokraatiat ja sellega kaasnevaid kulusid. Killustatud patendijärgne süsteem tähendas eri summades ja väeringutes pikendamistasude riiklikele patendiametitele, kellel on ka erinevad õiguslikud nõuded, mis puudutavad eelkõige tähtaegu. Nüüd maksavad ühtse patendi omanikud Euroopa Patendiametile selle asemel ühtset pikendamislõivu ühes valuutas ühe tähtaja ja aktsepteeritud makseviiside korra alusel. See mitte ainult ei muuda protsessi palju lihtsamaks, vaid avab ka suure kulude

kokkuhoiu potentsiaali, kuna omanikud saavad ise kogu toetuse saamise järgse halduse eest hoolitseda.

Lisaks on ühtse patendi taotlused täiesti tasuta, mis tähendab, et Euroopa Patendiametile ei maksta selle eest taotluse esitamise, läbivaatamise ega registreerimise tasu. Ühtse patendi pikendamise tasu on samuti ettevõtjasõbralik: esimese kümne aasta jooksul, mis ongi Euroopa Patendiameti välja antud patendi keskmine eluiga, on selle jõushoidmise kogumaksumus alla 5000 euro.

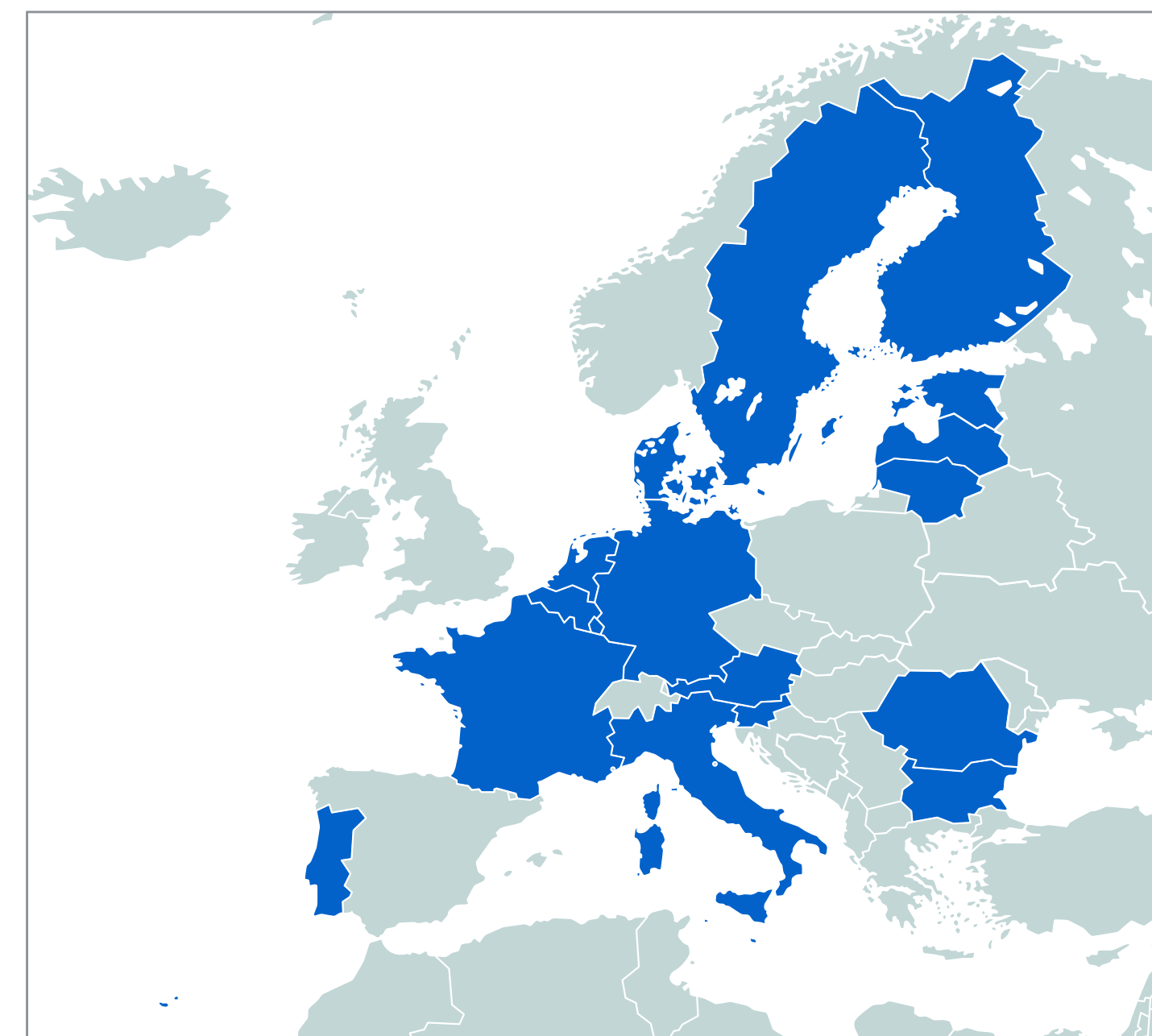
Ühtse patendi pikendamise tasud

–	–	11. aasta	€ 1 460
2 aastat	€ 35	12. aasta	€ 1 775
3 aasta	€ 105	13. aasta	€ 2 105
4. aasta	€ 145	14. aasta	€ 2 455
5. aasta	€ 315	15. aasta	€ 2 830
6. aasta	€ 475	16. aasta	€ 3 240
7. aasta	€ 630	17. aasta	€ 3 640
8. aasta	€ 815	18. aasta	€ 4 055
9. aasta	€ 990	19. aasta	€ 4 455
10. aasta	€ 1 175	20. aasta	€ 4 855

– Täiendav tasu, kui pikendamislõivu tasumisega hilinetakse = 50% hiilinenud pikendamislõivust. (artikli 2 lõige 1, punkt 2, RFeesUPP)

– Pikendamise tasu vähendamine 15% võrra õiguse litsentsi korral (UPR reegel 12, RFeesUPP artikkel 3)

Lisateavet ühtse patendi maksumuse kohta võrreldes samaväärselise kaitsega neljas Euroopa juhtivas riigis, kus kehtib klassikaline Euroopa patendisüsteem, leiate [EPO veebilehelt](#).

Ühtne patent hõlmab praegu 18 riiki: Austria, Belgia, Bulgaaria, Taani, Eesti, Soome, Prantsusmaa, Saksamaa, Itaalia, Läti, Leedu, Luksemburg, Malta, Madalmaad, Portugal, Rumeenia, Sloveenia, Rootsi.

Ühtne patent võib tulevikus hõlmata kõiki ELi liikmesriike, ent uue süsteemi loomisest on kaitse kättesaadav 18 riigis. Tulevikus võivad liituda ka teised riigid. Ühtse patendisüsteemiga liitumiseks peavad ELi liikmesriigid osalema tõhustatud koostöös (seni 25) ja ratifitseerima ühtse patendikohtu (UPCA) kokkuleppe.

Ühtne patendikohus (UPC): tsentraliseeritud jõustamine ja suurem õiguskindlus

Tsentraliseeritud jõustamine uue ühtse patendikohtu kaudu

Ka kohtumenetlus muutub palju lihtsamaks. Varem on olnud ainupädevus patendivaidluste lahendamisel riigisisestel kohtutel. Näiteks tuli Euroopa patentide tühistamise hagi esitada riigisisestele kohtutele ja iga kohtu otsus oli jõus ainult selle riigi territooriumil. See võib mõnikord tähendada, et eri liikmesriikides tuleb läbi viia paralleelsed kohtuvaidlused ning sellest tulenev killustatus ei olnud mitte ainult kulukas ja väga keeruline kõigi poolte jaoks, vaid tõi kaasa ka vastuoluliste riigisiseste otsuste ohu.

Uus ühtne patendikohus (UPC) kehtestab ühtse, spetsialiseeritud ja tõhusa patendivaidluste raamistiku Euroopa tasandil. Rahvusvahelise lepingu alusel loodud riigiülene kohus UPCA on pädev lahendama vaidlusi, sealhulgas rikkumis- ja tühistamishagisid, mis on seotud nii ühtse patendi kui ka klassikalise Euroopa patendiga (kuigi viimasele kohaldatakse mõningaid erandeid üleminekuperioodil kuni 31. maini 2030). UPC on tõhus uus kohus patentide jõustamiseks ja vaidlustamiseks, millest saavad kasu nii leiutajad, kolmandad isikud kui ka laiem avalikkus. Patendiomanikud saavad nüüd oma patente tõhusamalt jõustada, samal ajal kui kolmandad isikud ja üldsus võivad taotleda Euroopa ja ühtse patendi tühistamist ühe tsentraliseeritud menetluse abil. See lõpetab paralleelsed vaidlused sama patendi üle eri riikides ja muudab seega kohtuvaidlused oluliselt odavamaks. Lisaks suurendab ühtne patendikonventsioon õiguskindlust, kõrvaldades vastuoluliste riigisiseste otsuste ohu ja ühtlustades kohtupraktikat.

Kaubanduse ja investeringute elavdamiseks

Tööstusharud, kes kasutavad intellektuaalomandit (erit patente) üle keskmise, teavad juba, et need annavad nii SKP-sse kui väliskaubandusse suure panuse. Siiski on nende panus ELi riikide vahelisse kaubandusse ja välismaistesse otseinvesteeringutesse endiselt piiratud, mis viitab kasutamata potentsiaalile ELi ühtse tehnoloogiaturu saavutamisel. Eelmise Euroopa patendisüsteemi killustatus piiras patenteeritud leiutiste ringlust ELi riikides. Enamik Euroopa patente kinnitati vaid mõnes ELi liikmesriigis, et vähendada nende kinnitamise ja säilitamise kulusid.

Ühtse patendiga kaasnev patendikaitse ühtlustamine avaldab eeldatavalt positiivset mõju kaubandusele ja välismaiste otseinvesteeringute voogudele intellektuaalomandi- ja tehnoloogiamahukates tööstusharudes. EPO korraldas koostöös Colorado Boulderi ülikooli ja Londoni Majanduskooliga uuringu, mille kohaselt võib ELi riikide parima olemasoleva patendikaitse standardiga ühtlustamine kaasa tuua 2% kasvu (14,6 miljardit eurot) iga-aastases kaubanduse sissevoolus ja 15% kasvu (1,8 miljardit eurot) välismaiste otseinvesteeringute aastases sissevoolus kõnealustesse tööstusharudesse ELis.

Uuringu kohaselt võib ELi riikide parima olemasoleva patendikaitse standardiga ühtlustamine suurendada kaubanduse aastavoogu 2% ja välismaiste otseinvesteeringute aastavoogu 15%.

Lisaks hõlbustab ühtse patendi pakutav lai territoriaalne kaitse piiriülest tehnosiiret ja koostööd Euroopa riikides. Keskgregister, mis sisaldab õiguslikku staatust käsitlevat teavet ühtse patendi ja litsentsi üleandmise kohta, sealhulgas õiguste litsentse, aitab luua osalevates liikmesriikides tõhusa tehnosiirde turu. Tehnoloogiaturg on ka kaasavam: see hõlbustab tehnosiiret ja teaduskoostööd osalistega, kes asuvad riikides, kus Euroopa patente on seni harva kinnitatud. Tehnoloogiasiidred saavad kasu ka litsentside väljaandjatele kättesaadavate pikendamistasude vähendamisest.

Mitu eelist ettevõtjatele, eelkõige VKEdele, idufirmadele ja ülikoolidele

VKEdel ja idufirmadel on paremad võimalused otsustada, kas ja millal laieneda ning uutele turgudele siseneda.

Uuest ühtsest patendisüsteemist on palju kasu taotlejatele, eelkõige piiratud ressurssidega taotlejatele nagu väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd), idufirmad ja ülikoolid, millest suuresti oleneb Euroopa majanduse tulevik.

Intellektuaalomandiõigused mängivad olulist rolli, aidates neil väikestel ettevõtetel turule uusi tehnoloogiaid tuua. Need võimaldavad ettevõtetel saada kasu oma loovusest, leidlikkusest ja investeringutest ning stimuleerivad seega edasisi investeringuid ja innovatsiooni.

Paljud väikeettevõtted, kes varem kasutasid patente, kaldusid tuginema riiklikele õigustele. Selle tulemusena ei saanud nad Euroopas oma leiutistele tõhusat kaitset või said kaitse ainult väga vähestes riikides. Ühtne patendisüsteem kõrvaldab bürokraatlikud ja rahalised takistused, millega need väikeettevõtted oma leiutisega ELi turule sisenemisel silmitsi seisavad, võimaldades neil konkurentidega paremini võistelda. Ühtse patendi registreerinud VKEdel ja idufirmadel on paremad võimalused otsustada, kas ja millal laieneda ning uutele turgudele siseneda, olenevalt toote edukusest või uutest äriühendustest ELi teistel turgudel. Ühtne patent annab teadusasutuste paljutöötavatele leiutistele laialdase kaitse juba varajases staadiumis, hõlbustades tehnoloogia arenedes piiriülest partnerlust ja tehnosiiret.

Klassikalise Euroopa patendi killustatud süsteem, mis on keerukas ja võib vajada mitut paralleelset kohtuvaidlust mitmes jurisdiktsioonis, muudab väikeettevõtetel ka praktiliselt võimatuks patendivaidlustega tõhusalt toime tulla, olgu siis hageja või kostjana. Ühtse patendikohtu menetluses olevate kohtuvaidluste kulude vähenemine tagab nüüd, et õiguskaitse kättesaadavus ja patendikaitse jõustamine ei olene enam finantsvõimust.

Lisaks on piiratud ressurssidega isikute jaoks kehtestatud hüvitise ja lõivu vähendamise kava. Füüsilistel isikutel, VKEdel, mittetulundusühingutel, ülikoolidel ja riiklikel teadusorganisatsioonidel, kes esitavad eduka taotluse muus ELi ametlikus keeles kui inglise, prantsuse või saksa keel, on õigus saada oma tõlkekulude eest kindlaks määratud hüvitist 500 eurot.

Veelgi olulisem on, et ühtse patendikohtu lõivud on kindlaks määratud nii, et oleks tagatud õige tasakaal poolte piisavas panuses kulude katmiseks ja õiglase õiguskaitse kättesaadavuse põhimõte. Näiteks hõlmavad kohtulõivusid käsitlevad eeskirjad meetmeid, millega tagatakse, et VKEdelt küsitakse vähendatud lõivu, mis on vaid 60% lõivu täissummast. Kui VKE esitab põhjendatud tõendid selle kohta, et tasumisele kuuluvate kohtulõivude summa ohustab tema majanduslikku eksisteerimist, võib ühtne patendikohus hüvitada osa või isegi kõik tasud. Kohtuvaidluste riski veelgi suuremaks piiramiseks võib ühtne patendikohus kehtestada ka võitnud poole hüvitatavate kulude ülempiiri, kui need kulud võivad ohustada kaotanud poole majanduslikku eksisteerimist.

Millal uus süsteem käivitus?

Uus ühtne patendisüsteem jõustus **1. juunil 2023**, kui alustas tööd ühtne patendikohus.

Avaldanud ja toimetanud

Euroopa Patendiamet

© EPO September 2024

epo.org/unitary

Sisu eest vastutab

Patendarendusdirektoraat ja intellektuaalomandi labor (D 5.2.1)

Ühtne patendiosakond (D 5.3.2.2)

Address

Bob-van-Bentham-Platz 1 | 80469 München | Saksamaa

Tel

+49 89 2399-0

E-post

support@epo.org

Patendiamet on tõlke heaks kiitnud.

PATENDIAMET